

Idzi DRZYCIŃSKI

Harpacticoida (Copepoda) nowe dla fauny Polski

Harpacticoida (Copepoda) новые для фауны Польши

Harpacticoida (Copepoda) new for the fauna of Poland

[Z jednym rysunkiem w tekście]

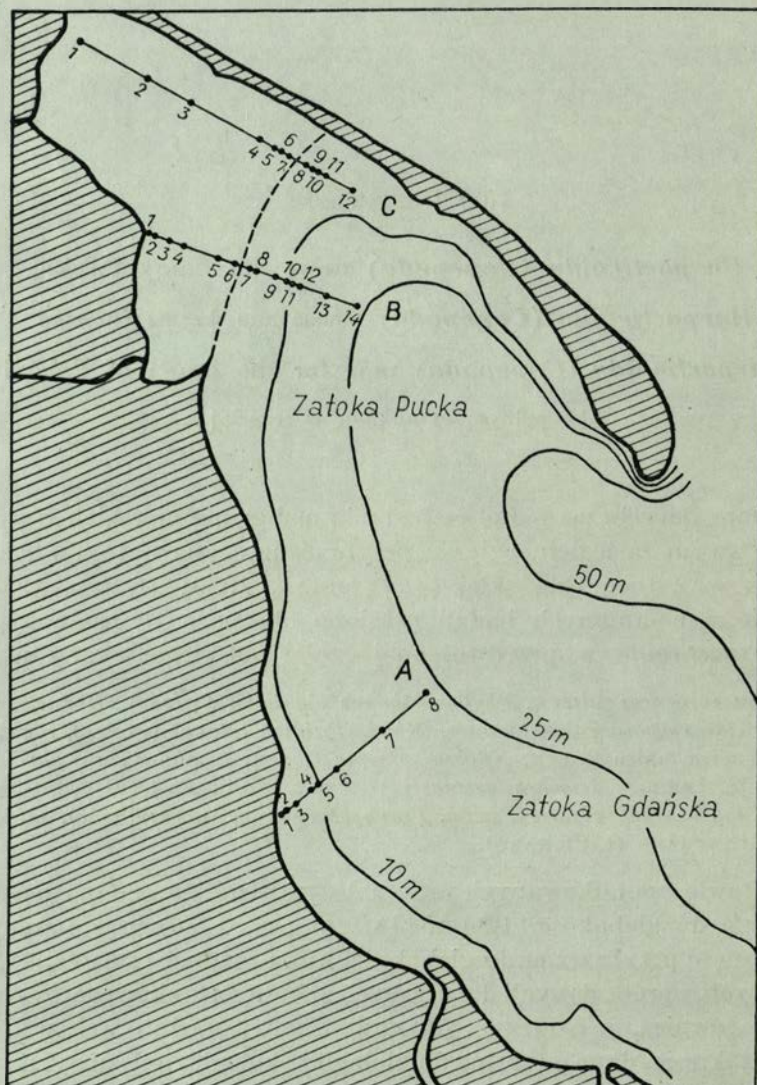
Prowadzone dotychczas w Polsce badania nad grupą morskich *Harpacticoida* obejmowały swym zasięgiem jedynie przybrzeżne części Zatoki Puckiej i wybrzeże Helu w Zatoce Gdańskiej (JAKUBISIAK, 1930; DEMEL, 1933, 1936). W rezultacie wspomnianych badań ustalono obecność 15 następujących gatunków *Harpacticoida* w przedwojennej części polskiego wybrzeża Bałtyku:

Ectinosoma curticorne BOECK, *Phyllognathopus viguieri* (MAUPAS), *HorsIELla brevicornis* (DOUWE), *Tachidius discipes* GIESBRECHT, *Microarthridion littorale* (POPPE), *Stenhelia palustris* BRADY, *Nitocra typica* BOECK, *Nitocra spinipes* BOECK, *Remanea arenicola* KLIE, *Mesochra rapiens* (SCHEIL), *Mesochra aestuarii* GURNEY, *Paraleptastacus spinicauda* (T. et A. SCOTT), *Huntemennia jadensis* POPPE, *Paronychocamptus nanus* (SARS), *Onychocamptus mohammed* (BLANCHARD et RICHARD).

Na podstawie opublikowanych prac należy sądzić, że badano jedynie przybrzeżną strefę do głębokości 1,80 m (JAKUBISIAK, 1930) oraz baseny portów rybackich i część przybrzeżną do głębokości kilku metrów (DEMEL, 1933, 1936). W pracach tych, oprócz danych dotyczących składu gatunkowego *Harpacticoida*, znalazły się również, w szerszym (JAKUBISIAK, 1930) lub węższym (DEMEL, 1933, 1936) zakresie, dane odnośnie do biologii i ekologii znalezionych gatunków, a nawet pewna próba wyodrębnienia specyficznych dla tej grupy biotopów w Zatoce Puckiej (JAKUBISIAK, 1930).

W sierpniu i wrześniu 1962 r. przeprowadzono badania nad fauną mikro-bentosu Zatoki Puckiej i południowo-zachodniej części Zatoki Gdańskiej.

Badania prowadzono na trzech profilach (rys. 1): dwa z nich w Zatoce Puckiej i jeden na zewnątrz tej zatoki, w południowej części Zatoki Gdańskiej w okolicy Kamiennego Potoku. Każdy profil przebiegał od brzegu w kierunku wody głębszej. Próbkę pobierano wzdłuż profilu na głębokościach 2, 4, 6, 8, 10, 12, 15 i 20 m, metodą nurkową. Pletwonurek po rekonesansie dna na danej głębokości pobierał próbkę na każdym charakterystycznym dla danego stanowiska miejscu.

Rys. 1. Teren badań i miejsca występowania: *Schizopera clandestina* (KLE) — B-1, 2; C-6, 7; *Proameira hiddensoensis* (SCHÄFER) — A-2, 4, 5, 8; *Nitocera lacustris* (SCHMANKE-VITSCH) — B-1; *Nannopus palustris* BRADY — B-11; C-6, 12.

Np. jedną próbkę na dnie gołym, drugą na dnie porośniętym trawą morską (*Zostera marina* L.), trzecią na dnie porośniętym glonami. Ilość pobranych próbek zależna była od zróżnicowania dna na każdym stanowisku. Próbkę denną pobierano czerpaczem rurowym o powierzchni czerpania 28 cm². Oprócz próbek dennych pletwonurek pobierał plankton z nad samego dna (5–10 cm nad dnem), zwykłą siatką planktonową (gaza Nr 25xxx), płynąc na długości 19 m nad wszystkimi charakterystycznymi dla danego stanowiska typami pokrycia dna. Próbkę konserwowano formaliną.

Spośród wymienionych 15 gatunków znalezionych w rejonie Zatoki Puckiej i Gdańskiej przez poprzednich autorów w naszych materiałach stwierdzono obecność 12. Nie zostały znalezione następujące gatunki: *Phyllognathopus viguieri* (MAUPAS), *Horsicella brevicornis* (DOUWE), *Mesochra aestuarii* GURNEY. Stwierdzono natomiast obecność czterech innych gatunków, z których trzy są nowe dla fauny Polski: *Schizopera clandestina* (KLIE), *Proameira hiddensoensis* (SCHÄFER), *Nitocra lacustris* (SCHMANKEVITSCH), *Nannopus palustris* BRADY.

Schizopera clandestina (KLIE, 1924)

Gatunek ten został znaleziony tylko w Zatoce Puckiej po zachodniej stronie Ryfu Mew na stanowiskach 1 i 2 profilu B i na stanowiskach 6 i 7 profilu C. Na stanowisku 7 profilu C został złowiony tylko w planktonie przydennym, na pozostałych stanowiskach obu profili wyłącznie w próbkach dennych. Stanowiska 1 i 7 miały głębokość 2 m, stanowiska 2 i 6 — 4 m. Wszystkie stanowiska, na których został znaleziony ten gatunek, miały dno piaszczyste, pokryte szatą roślinną (st. 1, 6, 7) lub roślinnością naniesioną z rzadko rosnącą trawą morską (st. 2) i znajdowały się w pobliżu brzegu lub Ryfu Mew. Przydenne zasolenie wody na tych stanowiskach wahało się w granicach 6,73–7,03‰. Piśmiennictwo charakteryzujące ekologię tego gatunku (SCHÄFER, 1936; LANG, 1948) podaje go jako saprofila żyjącego przy zasoleniu 2–14‰. Nasze dane potwierdzają to również dla Zatoki Puckiej. Na Bałtyku dotychczas notowany od Zatoki Kilońskiej do Zatoki Greifswald (LANG, 1948).

Proameira hiddensoensis (SCHÄFER, 1936)

Gatunek znaleziony wyłącznie na profilu A, a więc poza obrębem właściwej Zatoki Puckiej, w próbach dennych (stanowiska 2 i 4) i planktonowych, przydennych (stanowiska 4, 5, 8), na dnie piaszczystym, nieporośniętym. Jeżeli nawet na stanowisku 2 występowały rośliny pokrywające dno na około 50% powierzchni, to *P. hiddensoensis* (SCH.) występowała tylko w tych próbkach, które były pobrane na gołej części dna. Występowała na głębokości 4–20 m, tzn. do największej głębokości, z jakiej pobierano próby, przy zasoleniu w granicach 7,11–7,20‰. Piśmiennictwo dotyczące rozmieszczenia i ekologii tego gatunku (SCHÄFER, 1936; LANG, 1948) podaje tylko, że został on znaleziony w próbce dennej koło wyspy Hiddensee w liczbie 5 osobników (2 ♀♀ i 3 ♂♂) w wodzie słonawej. Nasze dane świadczą o tym, że jest to gatunek żyjący na dnie piasz-

czystym, nieporośniętym, na głębokości od 4 do co najmniej 20 m, nie rozprzestrzeniający się do Zatoki Puckiej chyba ze względu na dużą powierzchnię dna pokrytego roślinnością.

Nitocra lacustris (SCHMANKEVITSCH, 1875)

N. lacustris (SCHM.) została znaleziona tylko na jednym stanowisku (profil B, st. 1) po zachodniej stronie Ryfu Mew, na dnie piaszczystym, gęsto porośniętym, na głębokości 2 m, przy brzegu. Powyższe nie upoważnia do wyciągania ogólniejszych wniosków co do jej rozmieszczenia i ekologii w rejonie badań. *N. lacustris* (SCHM.) nie jest gatunkiem nowym dla naszej fauny, gdyż była już notowana z wód słodkich okolic Kołobrzegu (SCHMEIL, 1894). Jest natomiast gatunkiem nowym dla Zatoki Puckiej i wód słonawych naszego wybrzeża. Dotychczas w Bałtyku najbardziej wysuniętym na wschód punktem, gdzie go notowano, była Zatoka Greifswald (LANG, 1948). Zasolenie, przy którym był notowany, wahało się od wód słodkich do 21,5‰, temperatura 0–26°C, a więc jest to gatunek holeuryhaliczny i eurytermiczny (LANG, 1948).

Nannopus palustris BRADY, 1880

Gatunek ten został znaleziony na stanowisku 11 profilu B, po wschodniej stronie Ryfu Mew na głębokości 12 m i na stanowiskach 6 i 12 profilu C, na głębokości odpowiednio 4 i 10 m. Stanowisko 6 znajdowało się po zachodniej a 12 po wschodniej stronie Ryfu. Występował na dnie piaszczystym, zarówno porośniętym, jak i gołym. Znaleziono go w próbkach dennych i w planktonie przydennym, przy zasoleniu w granicach 6,94–7,48‰. Jest to gatunek występujący od wód słodkich do zasolenia oceanicznego, na dnie piaszczystym porośniętym i gołym. Na południowym wybrzeżu Bałtyku notowany dotychczas, w Zatoce Kilońskiej i koło wyspy Hiddensee (LANG, 1948).

PIŚMIENNICTWO

- DEMEL K. 1933. Wykaz bezkręgowców i ryb Bałtyku naszego. *Fragm. faun. Mus. zool. pol.*, Warszawa, 2, 13.
- DEMEL K. 1936. Uzupełnienie do wykazu bezkręgowców i ryb Bałtyku Polskiego. *Arch. Hydrobiol. i Ryb.*, Suwałki, 10.
- JAKUBISIAK S. 1930. Notatka o skorupiakach widłonogich z grupy *Harpacticoida* Zatoki Puckiej. *Fragm. faun. Mus. zool. pol.*, Warszawa, 1, 2.
- LANG K. 1948. *Monographie der Harpacticiden*, 1, 2. Lund.
- SCHÄFER H. W. 1936. *Harpacticoiden aus dem Brackwasser der Insel Hiddensee*. *Zool. Jb. Syst.*, Jena, 68, 6.
- SCHMEIL O. 1894. *Einige neue Harpacticiden-Formen des Süßwassers*. *Z. Naturw.*, Halle — Saale, 67.

РЕЗЮМЕ

В 1962 году, во время исследований микробентоса Пуцкого залива и юго-западной части Гданьской бухты, найдены 3 вида *Harpacticoida* новые для фауны Польши: *Schizopera clandestina* (KLIE), *Proameira hiddensoensis* (SCHÄFER) и *Nannopus palustris* BRADY.

SUMMARY

In 1962, during investigation on the microbentos of Puck Bay and south-west part of the Gulf of Gdańsk there were found 3 species of *Harpacticoida* new for the fauna of Poland: *Schizopera clandestina* (KLIE), *Proameira hiddensoensis* (SCHÄFER) and *Nannopus palustris* BRADY.

W tym celu należało przede wszystkim zbadać warunki życia i warunki hodowli ryb w tym rejonie. W tym celu należało przede wszystkim zbadać warunki życia i warunki hodowli ryb w tym rejonie.

W tym celu należało przede wszystkim zbadać warunki życia i warunki hodowli ryb w tym rejonie. W tym celu należało przede wszystkim zbadać warunki życia i warunki hodowli ryb w tym rejonie.

Wydawnictwo Naukowe

W tym celu należało przede wszystkim zbadać warunki życia i warunki hodowli ryb w tym rejonie. W tym celu należało przede wszystkim zbadać warunki życia i warunki hodowli ryb w tym rejonie.

Wydawnictwo Naukowe

W tym celu należało przede wszystkim zbadać warunki życia i warunki hodowli ryb w tym rejonie. W tym celu należało przede wszystkim zbadać warunki życia i warunki hodowli ryb w tym rejonie.

Redaktor pracy — doc. dr W. Bazyluk

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa 1967
Nakład 1300+100 egz. Ark. wyd. 0,5, druk. 1/4, Papier druk. sat. kl. III, B1, Cena zł 6, —
Nr zam. 1030/67 — Wrocławska Drukarnia Naukowa — D-6

